

Od Redakcji

Czytając artykuły zawarte w najnowszym numerze kwartalnika, łatwo zauważyć, że historia sztuki jest dyscypliną bardzo rozległą i – by użyć modnego ostatnio słowa – hybrydyczną. Łączą się w niej bowiem kwestie natury społecznej i religijnej, konkretne uwarunkowania historyczne i polityczne, z niemożliwym do definitywnego ustalenia i nazwania pierwiastkiem artystycznym, który wszystkim tym pierwotnym odniesieniom nadaje kolor sztuki wybiegający daleko poza nie i ostatecznie warunkujący istnienie naszej dyscypliny.

Teksty, ułożone tym razem chronologicznie, przenoszą nas bowiem do świata średniowiecznej architektury silnie uwikłanej w ówczesne spory polityczne, dla których sfera symboliki rodowej i dynastycznej była bardzo istotna (Rafał Eysymontt), oraz do – jakże bliskich temu okresowi – dworskich ceremoniałów pogrzebowych, w tym przypadku związanych z księżętami śląskimi i, przede wszystkim, z osobą Henryka IV Probusa (Jacek Witkowski). Pozostając w epoce, w której symbolika religijna w dużej mierze decydowała o ostatecznym kształcie dzieła sztuki, polecam Państwu uwadze prace omawiające w tym kontekście konkretny artefakt, jakim jest Ołtarz z Dessau Łukasza Cranacha Młodszego (Agnieszka Seidel-Grzezińska), oraz relacje pomiędzy władzą, religią i pobożnością w sztuce luterańskiej ok. r. 1600 (Marcin Wiśłocki). Tematyka śląska pojawia się po raz kolejny w artykule poświęconym wizerunkowi św. Jadwigi w malarstwie Michaela Willmanna (Romuald Kaczmarek), a bliższa nam epoka nowożytnej i nowoczesnej fascynacji antykiem – w tekstach Jerzego K. Kosa i Agaty Kubali. Z kolei tematem pracy piszącego te słowa jest dzisiejsza recepcja powstałego w XIX w. obrazu Jana Matejki *Bitwa pod Grunwaldem*. Całość wieńczy refleksja nad niezrealizowanym projektem Urzędów Niezespólnych w Katowicach, z 1947 r., autorstwa Andrzeja Frydeckiego (Barbara Szczepańska).

W maju 2021 niespodziewanie i nagle zmarł nasz Kolega i Przyjaciel, wybitny znawca sztuki baroku, dr Arkadiusz Wojtyła. Tej niezwykle fascynującej i barwnej postaci poświęcone są dwa wspomnienia: pióra Małgorzaty Wyrzykowskiej i Reginy Poso. To pamięci Doktora Wojtyły dedykujemy także ten numer. Drukujemy tu też niepublikowany wcześniej tekst Uczzonego o książce Andrzeja J. Baranowskiego.

Dr Wyrzykowska jest również redaktorką tematyczną numeru, a jej cenne uwagi i rozległa wiedza faktograficzna gruntownie wzbogaciły jego ostateczny kształt, dowodząc, że nie tylko bitwy i miłość mają niejedno imię, ale też badania ikonograficzne – przegradzające się w „Quarcie” z tradycyjnej ikonografii w uduchowioną i ponadczasową ikonologię.

W imieniu redakcji
prof. dr hab. Waldemar Okoń

Editorial

Reading the articles contained in the latest issue of the quarterly, it is easy to notice that art history is a very broad and – to use a recently fashionable word – hybrid discipline. It combines issues of a social and religious nature, concrete historical and political factors, with an artistic element which cannot be definitively determined and named, and which gives to all of these original references an artistic flair that goes far beyond them and ultimately conditions the existence of our discipline.

The texts, this time arranged chronologically, take us to the world of medieval architecture, strongly entangled in the political disputes of the time, for which the sphere of family and dynastic symbolism was very important (Rafał Eysymontt), and to the court funeral ceremonies, so dear to the period, in this case connected with the Silesian dukes and, above all, with the person of Henry IV Probus (Jacek Witkowski). Remaining in the epoch in which religious symbolism largely determined the final shape of a work of art, I would like to draw your attention to works discussing in this context a specific artefact, i.e. the Dessau Altarpiece by Lucas Cranach the Younger (Agnieszka Seidel-Grzezińska), as well as relations between power, religion and piety in Lutheran art around 1600 (Marcin Wiśłocki). Silesian themes appear once again in an article devoted to the image of St. Hedwig in the paintings of Michael Willmann (Romuald Kaczmarek), and the closer to us era of modern and contemporary fascination with antiquity – in the texts by Jerzy K. Kos and Agata Kubala. In turn, the theme of the work by the author of these words is the present-day reception of the 19th century painting by Jan Matejko, *The Battle of Grunwald*. The entire issue concludes with Andrzej Frydecki's reflection on the unrealized 1947 project of the Non-Consolidated Offices in Katowice (Barbara Szczepańska).

In May 2021 unexpectedly and suddenly passed away our Colleague and Friend, an outstanding expert on Baroque art, Dr. Arkadiusz Wojtyła. Two memoirs here are dedicated to this fascinating and colorful person: by Małgorzata Wyrzykowska and Regina Poso. We also dedicate this entire issue to the memory of Dr. Wojtyła. Moreover, we print herein his prior non-published review of Andrzej J. Baranowski's book.

Dr. Wyrzykowska is also the issue's thematic editor, and her valuable comments and extensive factual knowledge have thoroughly enriched the volume's final form, proving that not only battles and love have many names, but also iconographic research – transforming in “Quart” from traditional iconography into soulful and timeless iconology.

On behalf of the Editorial Board
Prof. Dr. habil. Waldemar Okoń